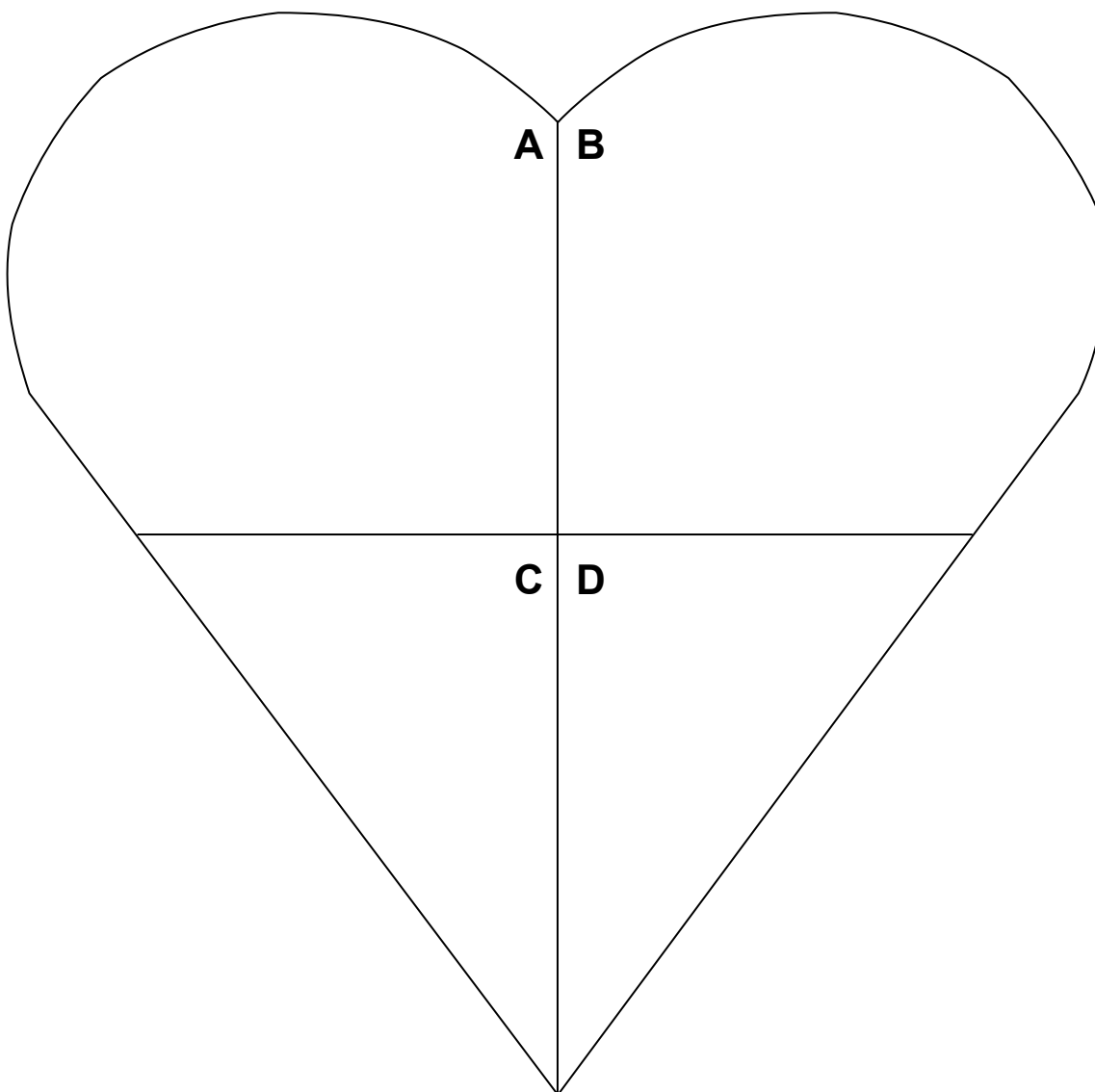

FIȘA 1.1 – CUNOAȘTE-TE PE TINE INSUȚI/INSĂȚI

Completează spațiile inimii de la A la D după cum urmează:

A: nume/prenume (precizează cum dorești să fii apelat pe parcursul atelierului)

B: instituția în cadrul căreia îți desfășori activitatea

C: experiența profesională și specializarea

D: așteptările vis-a-vis de acest atelier.

FIȘA 1.2

Profesia/activitatea/organizația mea este

.....

Cele mai importante trei lucruri pe care trebuie să le știe ceilalți despre profesia/activitatea/instituția mea pentru a înțelege ce pot face și care îmi sunt limitele sunt următoarele:

1.....

2.....

3.....

Când mă gândesc la alte profesii/instituții, acesta este principalul lucru care îmi vine în minte:

Polițist

.....

Asistent social (DGASPC)

.....

Asistent social (SPAS)

.....

Medic/asistent medical

.....

Preot/biserică

.....

Judecător/instanță

.....

Procuror

.....

Profesor

.....

Altele

.....

FIȘA 2.1 - INTRODUCERE LA LEGEA PRIVIND PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

Legea privind drepturile copilului acoperă foarte multe aspecte legate de protecția copiilor. În acest seminar, vom avea timp doar pentru a aborda principalele teme. În cadrul acestei secțiuni vă vom prezenta o imagine de ansamblu a Legii privind drepturile copilului. În secțiunea următoare vom analiza în detaliu unele dintre aceste teme. Legea privind drepturile copilului are 13 capitole.

1. Dispoziții generale și definiții
2. Drepturile copilului
3. Protecția specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi
4. Protecția copiilor refugiați și protecția copiilor în caz de conflict armat
5. Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal
6. Protecția copilului împotriva exploatării
7. Instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului
8. Organisme private
9. Licențierea și inspecția serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și a celor de protecție specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi
10. Finanțarea sistemului de protecție a copilului
11. Reguli speciale de procedură
12. Răspunderi și sancțiuni
13. Dispoziții tranzitorii și finale

După dispozițiile generale, Legea enunță drepturile copilului. Potrivit legii, aceste drepturi trebuie exercitate în cadrul familiei.

Legea face apoi distincția între patru situații specifice:

- Protecția copilului lipsit de ocrotirea părinților
- Protecția copiilor refugiați și protecția copiilor în caz de conflict armat – o situație excepțională
- Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal
- Protecția copilului exploatat

Legea se referă apoi la o serie de aspecte legate de mijloacele de intervenție: instituții, servicii, inspecție și surse de finanțare. În fine, legea conține anumite dispoziții referitoare la reguli de procedură și sancțiuni.

Capitolul VII este extrem de important deoarece conține articole care indică în detaliu responsabilitățile instituțiilor și serviciilor cu atribuții în protecția copilului atât la nivel central cât și la nivel local – deși și alte părți ale legii conțin dispoziții în acest sens.

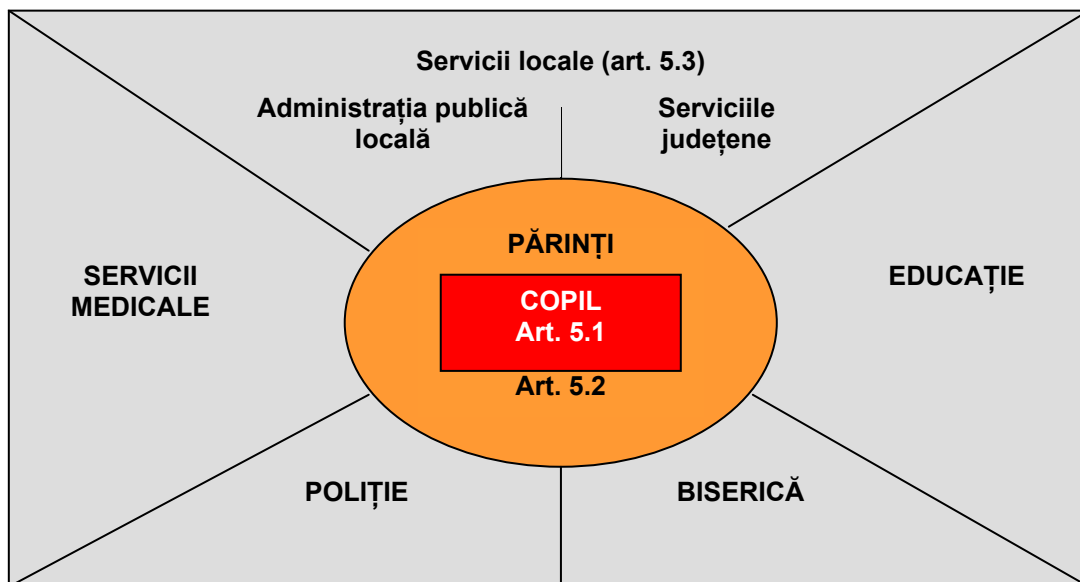
FIȘA 2.2 – ARTICOLE CHEIE ALE LEGII PRIVIND DREPTURILE COPILULUI

Legea privind drepturile copilului are ca principiu de bază ideea că toți copiii au aceleași drepturi și că părinții, autoritățile locale și statul în general au datoria de a-i asista și proteja pe copii astfel încât aceștia să își poată realiza și exercita drepturile în deplinătatea acestora. Trebuie subliniat faptul că în nici un caz copiii nu sunt mini-cetățeni cu mini-drepturi. Ei sunt cetățeni ca toți ceilalți cu drepturi depline.

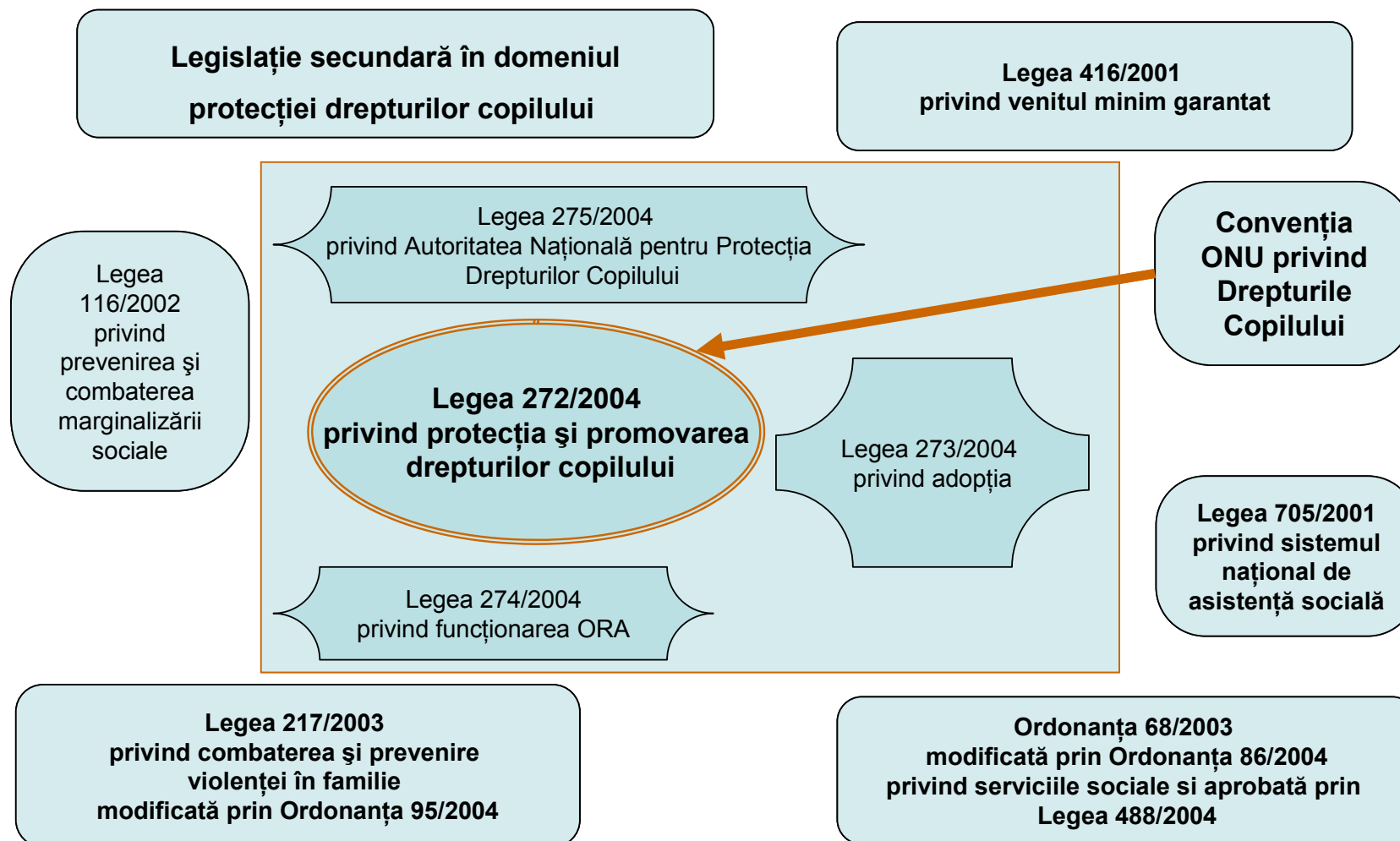
Această idee apare în articolul 5 din Legea privind drepturile copilului, articol care subliniază și faptul că părinții sunt cei care au principala responsabilitate în îngrijirea și dezvoltarea copilului. Articolul 6 enumără principiile pe baza cărora a fost elaborată legea și care trebuie să fie aplicate – acestea vor fi abordate în viitor.

Totuși, părinții nu pot acționa în mod arbitrar, ci într-un mod care să asigure și să promoveze interesul superior al copilului.

Autoritățile publice trebuie să intervină doar în subsidiar; statul are un rol complementar (a se vedea articolul 5.3 și 5.4).

FIȘA 2.3 – LEGEA 272/2004 IN CONTEXTUL LEGISLATIV ROMANESC

FIȘA 2.4 – IDENTIFICAREA SITUAȚIILOR DE RISC

Articolele 5 și 6 sunt extrem de importante și trebuie să fie utilizate ca referință pentru toți cei care au responsabilități în situații legate de copii.

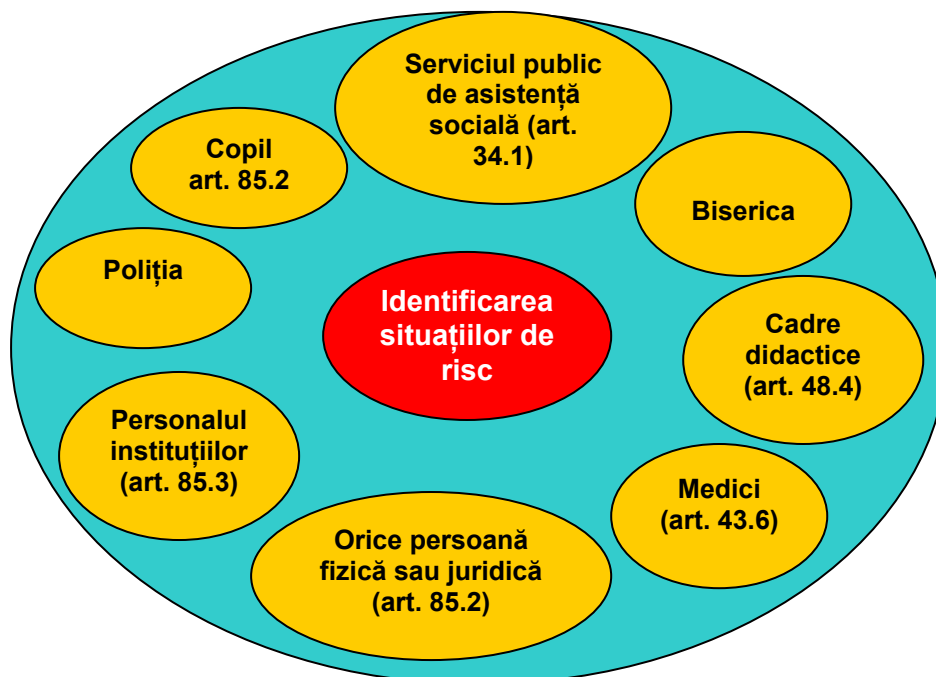
În ceea ce-i privește pe cei care au responsabilități de îngrijire a copiilor, legea privind drepturile copilului stabilește o serie de îndatoriri în domenii cheie:

1. Identificarea riscului
2. Măsuri de prevenire
3. Măsuri de protecție specială
4. Intervenția instanței judecătorești.

Vom analiza pe scurt ce presupune fiecare dintre aceste domenii.

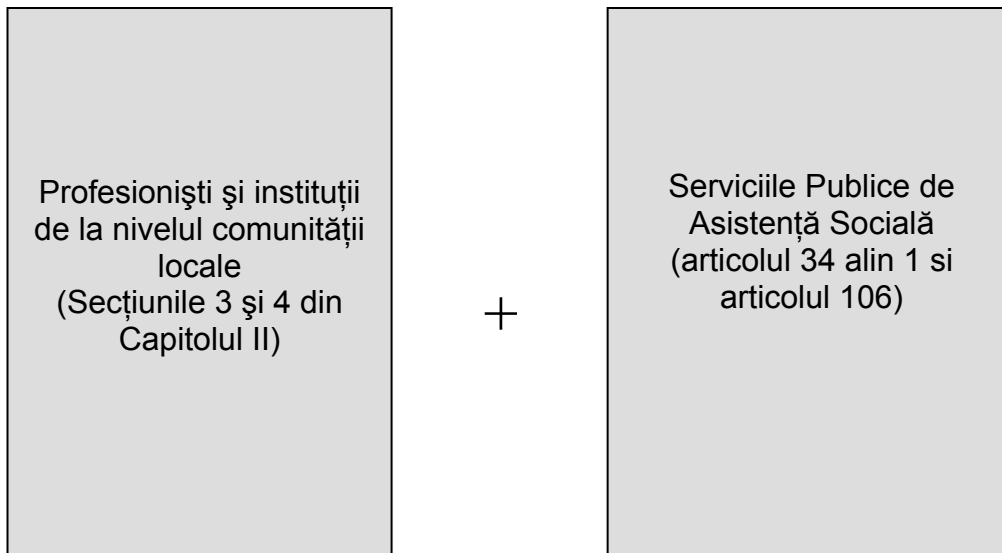
Serviciul Public de Asistență Socială este implicat în principal în identificarea situațiilor de risc.

În Lege există însă și câteva prevederi referitoare la personalul instituțiilor, medici și cadre didactice.

FIȘA 2.5 – PREVENIREA

Responsabilitatea pentru prevenirea situațiilor de încălcare a drepturilor copilului se află la două niveluri în legea privind drepturile copilului:

Mai întâi există măsuri generale de prevenire: scopul lor este soluționarea situațiilor de risc care afectează bunăstarea, sănătatea și educația copilului. Aceste măsuri îi implică pe toți cei care au contact cu copiii: cadre didactice, asistenți medicali, vecini etc.

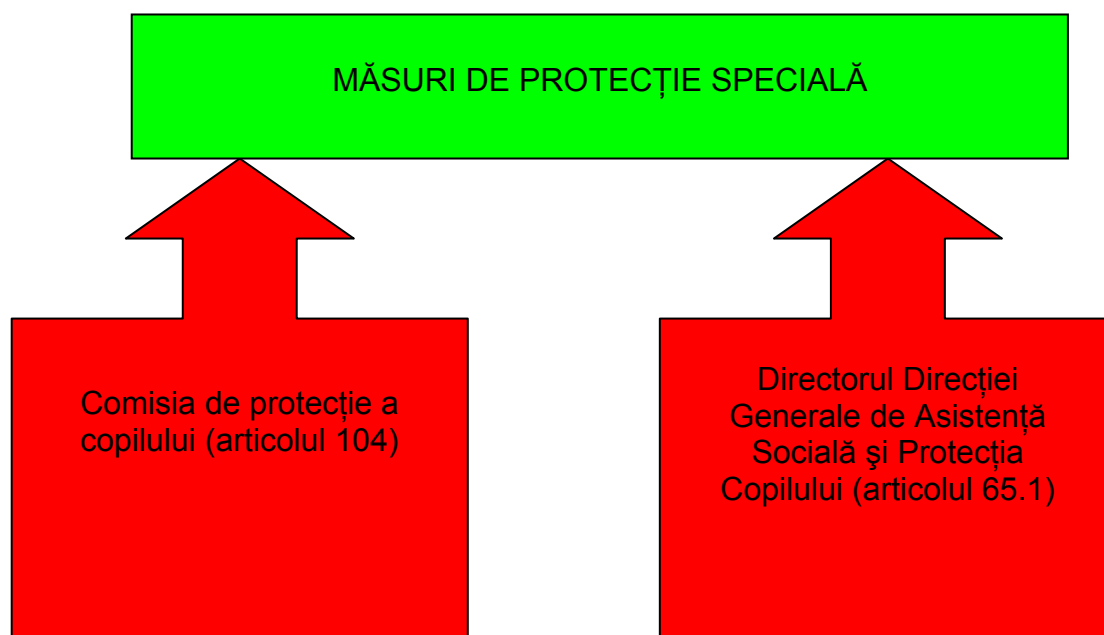
În al doilea rând, Serviciile Publice de Asistență Socială au obligația de a asigura și de a monitoriza aplicarea măsurilor de prevenire (articolul 106) a separării copilului de familia sa. Această responsabilitate constă și în elaborarea și punerea în aplicare a unui plan de servicii aprobat prin dispoziția primarului.

DGASPC coordonează metodologic activitatea de prevenire a separării copilului de părinții săi desfășurată la nivelul serviciilor publice de asistență socială, conform Regulamentului cadru de organizare și funcționare a DGASPC, aprobat prin HG nr. 1434/2004.

Articolul 100 prevede că Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului are obligația de a monitoriza respectarea principiilor și drepturilor stabilite de Legea privind drepturile copilului.

FIȘA 2.6 – MĂSURI DE PROTECȚIE SPECIALĂ

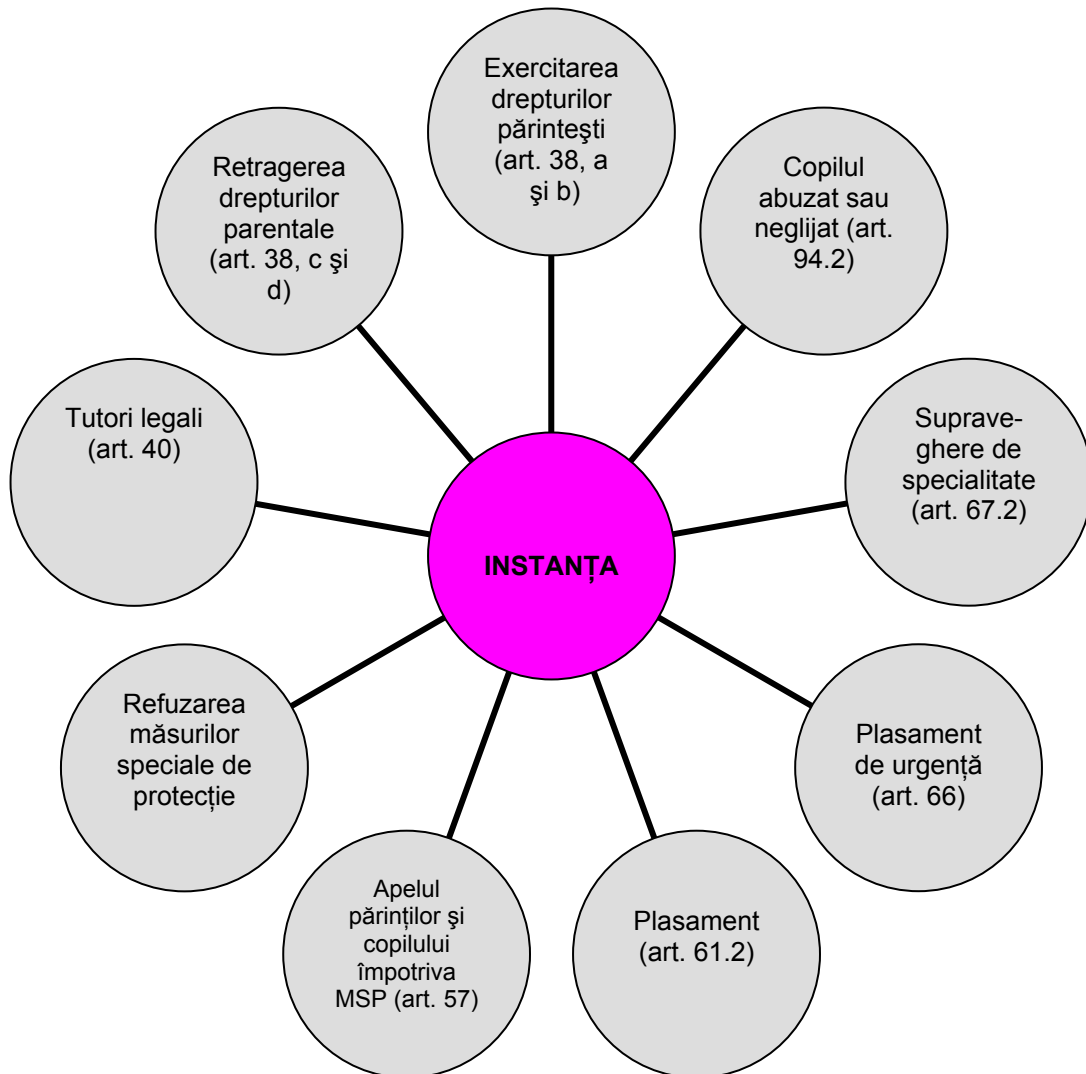
În cazul în care măsurile de prevenire nu au succes, Serviciul Public de Asistență Socială are responsabilitatea de a sesiza Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului în vederea pregătirii măsurilor de protecție specială.

Responsabilitatea din acest domeniu este împărțită. Responsabilitatea de stabilire a plasamentului și a supravegherii specializate revine Comisiei pentru protecția copilului, în situațiile în care există acordul părinților. Responsabilitatea de stabilire a plasamentului în regim de urgență revine directorului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului pentru copilul găsit sau cel abandonat de către mamă în unități sanitare, precum și pentru copilul abuzat sau neglijat, în situația în care nu se întâmpină opoziție din partea reprezentanților persoanelor juridice, precum și a persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția copilului respectiv. Instanța stabilește măsura plasamentului în situația copilului ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintești precum și în situația în care nu există acordul părinților pentru stabilirea unei măsuri de protecție. Totodată, instanța stabilește măsura plasamentului în situația copilului abuzat sau neglijat și a copilului găsit sau abandonat de către mamă în unități sanitare, dacă se impune înlocuirea plasamentului în regim de urgență dispus de către DGASPC.

FIȘA 2.7 – INTERVENȚIA INSTANȚEI JUDECĂTOREȘTI

Intervenția instanței judecătorești este obligatorie în momentul în care trebuie luate decizii referitoare la drepturile părintești sau când se contestă măsurile de protecție.

FIȘA 3.1 - SENZORI, RAPORTORI, ACTORI ȘI SUSȚINĂTORI

1) Senzori: persoane care observă schimbări în comportamentul copilului sau tulburări de dezvoltare a copilului, schimbări care le dau motive de îngrijorare. Înainte de a deveni raportori, aceste persoane au următoarele obligații:

- De a clarifica dacă îngrijorările lor se bazează pe suspiciuni sau dovezi concrete
- De a distinge între semne mai specifice și semne mai generale
- De a analiza dacă există explicații plauzibile pentru problemele care cauzează îngrijorarea
- De a analiza motivațiile sau legăturile personale: de a se gândi dacă preocupările lor sunt bazate pe fapte concrete sau decurg din propria lor anxietate
- Atunci când îngrijorarea este legată de cel care a comis fapta (în cazul unui abuz), de a avea în vedere sesizarea poliției sau a serviciului de asistență socială.
- Atunci când îngrijorarea este legată de copii și/sau familie, de a avea în vedere sesizarea DGASPC sau serviciul de asistență socială.

2) Raportori: senzori care simt că, atunci când părinții nu iau măsurile necesare sau când nu se găsește o explicație plauzibilă pentru o problemă, trebuie să își împărtășească îngrijorările cu autoritatea competentă.

- Raportează ce au observat autorității de protecție a copilului, serviciului de asistență socială sau poliției.
- Responsabilitățile lor se pot opri în acest punct, în funcție de relațiile pe care le au cu copilul.
- Senzorii și raportorii pot fi părinți, rude, prieteni, profesori, medici etc.

3) Actori: Persoane care intervin deoarece sunt desemnate oficial în acest sens (polițiști, specialiști din domeniul protecției copilului). Aceste persoane pot fi:

- Asistenți sociali din domeniul protecției copilului (SPAS și DGASPC) : aceștia au responsabilitatea de a lua măsurile necesare pentru înregistrarea copilului după ce acesta a fost părăsit/abandonat, de a realiza evaluarea psiho-socială, de a furniza servicii pentru a păstra integritatea familiei și, dacă este necesar, să întreprindă acțiunile necesare pentru protecția copilului prin plasarea acestuia în afara familiei.
- Polițiști: au responsabilitatea de a investiga activitățile infracționale raportate și, dacă este necesar, de a aplica măsurile legale necesare (ex. înlăturarea făptașului/agresorului de la domiciliu sau arestarea făptașului și urmărirea penală a acestuia în cazul abuzului asupra copilului).

4) Susținători: alte persoane care sprijină copiii și familiile.

- Profesori, medici și alte categorii profesionale care lucrează cu copilul: au responsabilitatea de a evalua copilul și situația familială împreună cu raportorul. Sunt implicați în furnizarea de sprijin părinților, asigurarea unei terapii pentru copil, consilierea psihologică și îndrumare către alte instituții/organizații competente în soluționarea situației copilului.

Psiholog sau medic: au rolul de a evalua dacă a fost comis un abuz.

FIȘA 3.2 - CINE ESTE SENZOR, RAPORTOR, ACTOR, SUSȚINĂTOR ? (EXERCITIU)

Asistenta medicală de la o grădiniță la care merge Ana, o fetiță de 4 ani observă că fetița devine pe zi ce trece mai slabă și plânge din ce în ce mai mult. Fetița prezintă echimoze în zona mâinilor și a feței.

Asistenta medicală vorbește cu educatoarea Anei, care, la rândul ei discută cu fetița. Întrebând-o despre situația de acasă, constată că Ana devine din ce în ce mai neliniștită și nu dorește să vorbească.

Educatoarea îi cere sfatul directoarei grădiniței care hotărăște să sesizeze Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC). Rezultatul este că Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) desemnează o echipă alcătuită dintr-un asistent social, un psiholog și un jurist care să evalueze situația familială a Anei. Evaluarea se finalizează și arată că tatăl Anei și-a părăsit recent familia și că mama este foarte deprimată și izolată; se știe, de asemenea, faptul că aceasta a fost pacienta unui spital de psihiatrie când era mai tânără. Mama Anei recunoaște că nu poate avea grijă de fetiță și că adesea o lovește. Echipa din partea Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) hotărăște împreună cu mama ca fetița să fie plasată la un asistent maternal și să se ia măsurile necesare pentru plasamentul în regim de urgență.

Mama va fi internată pentru un tratament de scurtă durată la un centru de psihiatrie. Scopul planului individualizat de protecție este reintegrarea în familie. Se ia o decizie referitoare la menținerea contactului între mamă, Ana și asistentul maternal.

După reintegrarea Anei în familie, aceasta beneficiază în continuare de sprijin din partea specialiștilor serviciului de asistență socială, respectiv consiliere și servicii oferite în cadrul centrului de zi. Pentru mamă se va căuta un loc într-o instituție specializată. Un asistent social al serviciului public de asistență socială este desemnat să urmărească evoluția dezvoltării copilului, precum și a modului în care părinții se ocupă de copil pe o perioadă de minimum 3 luni.

Pentru mamă se va căuta un loc într-o instituție de terapie psihiatrică. Un asistent social este desemnat de DGASPC să viziteze domiciliul la care locuiește Ana timp de cel puțin trei luni pentru a sprijini reintegrarea. Grădinița trebuie să prezinte rapoarte săptămânale asistentului social de la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC).

FIȘA 4.1 - STUDII DE CAZ

1. Ionuț, în vârstă de 8 ani, se află într-o casă de tip familial. El provine dintr-o familie cu 6 copii și a fost singurul adus în acest loc în urmă cu 6 luni. Nu s-a discutat acest fapt cu el înainte de a fi luat din familie. Datorită situației materiale precare a părinților, aceștia îl vizitează pe Ionuț foarte rar. Educatorul constată că Ionuț a început să fure diferite obiecte.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

2. În comunitatea x au fost identificate 3 cazuri de copii infestați cu HIV, cu vârsta cuprinsă între 11-13 ani. Pentru a sensibiliza comunitatea și a declanșa o campanie de strângere de fonduri, un ziarist din comunitate scrie la ziarul local un articol despre cei trei copii, fără a obține acordul părinților unuia dintre copii. Acești părinți nu și-au dat acordul întrucât nu-i spusese încă nimic copilului lor despre acest diagnostic.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

3. Într-un bloc, vecinii o aud în fiecare seară plângând pe Maria, în vârstă de 7 ani. Părinții Mariei, care stau destul de puțin acasă, sunt intelectuali și extrem de stresați. Părinții nu prea o lasă să se joace cu ceilalți copii și ea rămâne câteodată destul de târziu seara să își facă lecțiile. Preotul comunității care este și vecin și o cunoaște de mică pe fetiță, observă în ultima perioadă o schimbare în comportamentul copilului, în sensul că a devenit foarte interiorizată și adeseori prezintă echimoze la nivelul brațelor.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

4. Directorul unei școli a hotărât înființarea unei clase speciale de rromi. În motivarea deciziei s-a susținut absenteeismul ridicat al acestor copii, din cauza modului tradițional în care părinții de această etnie înțeleg să-și crească copiii, cu atât mai mult cu cât s-a constatat că în general copiii mai mari de 12 ani sunt determinați să se căsătorească și să abandoneze studiile.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

5. Sorin, în vârstă de 8 ani se află într-o familie de asistenți maternali. Familia are 2 copii proprii de 6 și 9 ani. După școală Sorin este trimis să muncească la câmp, în timp ce ceilalți copii se odihnesc sau își fac lecțiile. În perioadele de campanie agricolă Sorin lipsește mult de la școală. La o vizită a asistentului social de la

FIȘA 4.1 - STUDII DE CAZ (continuare)

DGASPC, s-a constatat că Sorin nu are jucării personale și locuiește într-o cameră mică cu un pat și o noptieră.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

6. Elena în vârstă de 5 ani locuiește într-o singură cameră, în condiții improprie (fără geamuri, fără apă curentă, cu un singur pat) împreună cu bunica și mama care se prostituează. Copilul este dat în plasament unui asistent maternal profesionist. Mama își vizitează fetița în prezența asistentului social de la DGASPC. Elena mai are un frate de 7 ani care este dat în plasament unui alt asistent maternal profesionist care se opune contactului dintre frați.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

.....
.....
.....

7. Georgiana în vârstă de 10 ani, ai cărei părinți nu sunt căsătoriți și locuiesc separat, este în vacanță la bunicii paterni de 3 săptămâni. Fetița dorește să vorbească la telefon cu mama sa însă bunica se opune. De fiecare dată când amintește de mama ei, bunica deviază discuția sau chiar face afirmații de desconsiderare la adresa mamei. Bunica încearcă să o îndepărteze pe fetiță de mama ei pe motiv că este prea tânără și că nu poate să aibă grijă de ea cum trebuie.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație?

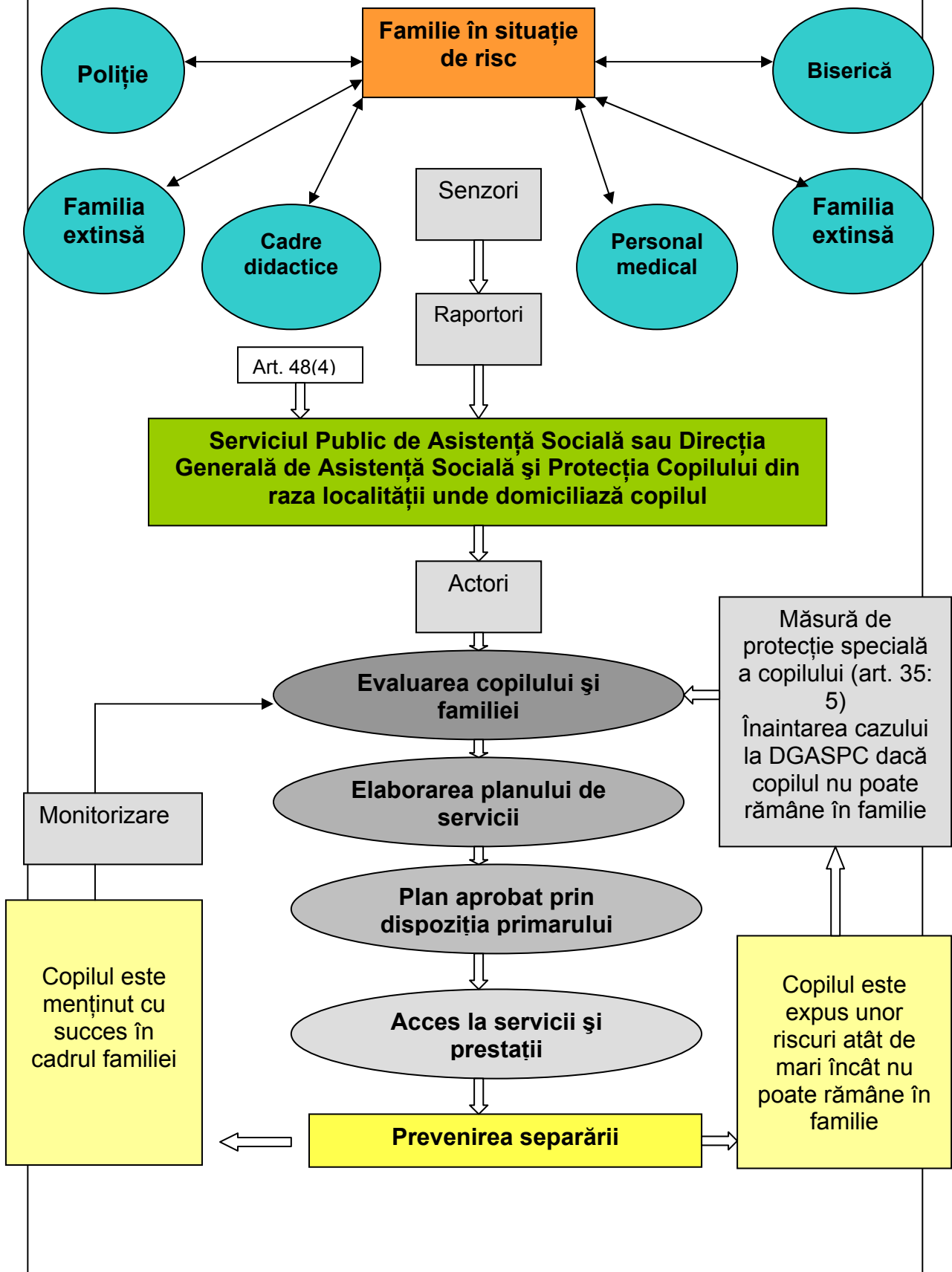
.....
.....
.....

8. Călin în vârstă de 6 ani a fost încredințat spre creștere și educare mamei, în urma divorțului. Tatălui i s-a acordat dreptul de a petrece fiecare week-end împreună cu fiul său, și de a veghea la creșterea și educarea acestuia. La un moment dat, la câteva luni după divorț, mama lasă copilul în grija unor prieteni și pleacă la studii în străinătate. Aflând, tatăl îl ia la domiciliul său și se ocupă de creșterea și educarea lui Călin. Mama revine în țară după o vreme, ia copilul pentru 2 ore în parc, iar în fapt pleacă cu el în străinătate fără știința și acordul tatălui.

Ce drepturi prevăzute de dispozițiile Legii protecției drepturilor copilului considerați că au fost încălcate în această situație ?

.....
.....
.....

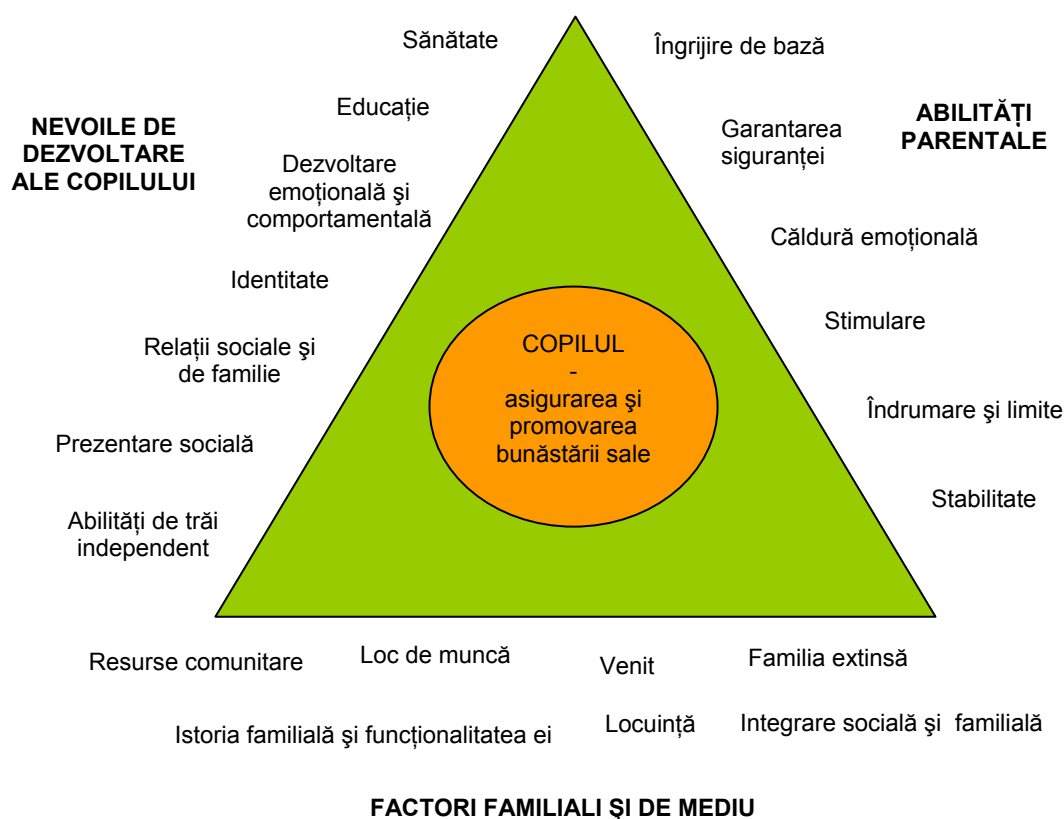
FIȘA 5.1 - ROLURI DE SENZORI, RAPORTORI, ACTORI ȘI SUSȚINĂTORI PREVĂZUTE DE LEGEA DREPTURILOR COPILULUI

FISA 5.2 - CE ÎNSEAMNĂ DE FAPT PREVENIREA?

Prevenirea înseamnă că toate persoanele implicate în lucrul cu copiii – și mamele gravide – trebuie să fie cât mai vigilenți la riscurile posibile; de asemenea, dacă una dintre aceste persoane ia o măsură, trebuie să se asigure că se oferă sprijin. Tipul de sprijin necesar depinde de situația familială, însă în general, asistența este necesară într-unul sau mai multe din cele trei domenii de mai jos:

- Nevoile de dezvoltare ale copilului
- Abilități parentale
- Factori familiari și mediu

SPAS are obligația de a evalua nevoile și de a identifica cele mai bune modalități de sprijin. În acest sens, administrația publică locală are obligația să „garanteze și să promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi (art. 102)

FIȘA 6.1 – SEMNE DE AVERTIZARE

Copii

- Copii cu greutate scăzută la naștere: situația poate fi legată de lipsa supravegherii prenatale, condiții de viață precare etc.
- Copii cu handicap
- Situații în care copiii au nevoie de tratament medical: copii născuți prematur, copii cu deficiențe psihomotorii

Maternități

- Abordare tradițională a îngrijirii mamei și copilului (ținuți separați cu excepția hrănirii) în contrast cu cele care utilizează abordarea “camerei comune”
- Spitalizare prelungită (ex. unitate de recuperare) pentru motive sociale mai degrabă decât medicale
- Lipsa implicării mamei în transferul de la un spital la altul
- Spitalizare prelungită (ex. transfer către o unitate specializată pentru copii cu handicap) fără mamă

Mame

- Mame cu un nivel scăzut de educație
- Mame tinere
- Mame necăsătorite
- Mame cu un nivel scăzut de cunoaștere a metodelor contraceptive
- Mame care nasc în maternități aflate la distanță față de casă
- Mame care nu prezintă un act de identitate.
- Mame care evită alăptarea și alte modalități de a se apropia de copil
- Mame care iau în considerare posibilitatea adopției

FIȘA 6.2 – INTERVENȚIA ÎN CAZUL UNUI COPIL PĂRĂȘIT

Intervenția în cazul unui copil părășit

Obligația personalului medical și social de a raporta cazurile în care gravidele și copiii nu au documente de identitate (art. 13 (1))

Interven
în cazul
părășirii
copilului

Obligația instituțiilor medicale care au o maternitate sau secție de pediatrie de a angaja un asistent social (sau o persoană cu aceste responsabilități)
Obligația secțiilor de poliție de a desemna un polițist pt. realizarea demersurilor necesare înregistrării nașterilor

Acționează
pentru
evitarea
părășirii/
abandonului

Când copilul este părășit

- (1) Eliberarea certificatului medical constatator al nașterii în 24 de ore (medic).
- (2) Raportarea nașterii la DGASPC și poliție în 24 de ore de la dispariția mamei (instituția medicală).
- (3) În termen de 5 zile de la (2) se întocmește procesul verbal prin care se constată părășirea copilului, semnat de DGASPC, poliție, reprezentantul unității medicale pentru a permite dispunerea unui plasament de urgență al copilului de către directorul DGASPC.
- (4) În termen de 30 de zile de la (3), poliția derulează o anchetă pentru a încerca să o găsească pe mamă.

Mama este găsită
DGASPC oferă consiliere
și sprijin

Mama nu este găsită
DGASPC transmite la SPAS detaliile
copilului. În 5 zile, SPAS dă un nume
copilului (legea 119/1996) și eliberează o
declarație de înregistrare a nașterii
DGASPC oferă îngrijire copilului

FIȘA 6.3 – FIȘA DE EXPLICARE A DIAGramei 6.2

Măsurile necesare care trebuie luate de toți părinții și profesioniștii cu privire la nou-născuți în România

Ce	Până când	Cine	Articol
Prevenirea părăsirii/abandonului Acțiuni după abandon/după internarea gravidelor sau a copiilor fără documente de identitate	Dacă nu se primește o notificare a identității, în termen de 24 de ore	Serviciul Public de Asistență Socială Asistenții sociali și îngrijitorii din maternități și secții de pediatrie	34; 43:d; 44-46 9:1 13: 1
Nașterea unui copil			
Certificat medical constatator al nașterii copilului	În termen de 24 de ore de la naștere	Șeful unității sau medicul care a asistat la naștere sau care atestă nașterea sau medicul de familie	10
Înregistrarea nașterii la serviciul de stare civilă	În termen de 15 zile	De către părinte/părinți	8 (2&3)
În caz de părăsire sau găsim			
Notificare cu privire la părăsire(prin telefon sau în scris) la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului și poliție	În termen de 24 de ore de la constatarea dispariției mamei sau de la găsim copilului	De către instituția medicală sau medicul de familie, la serviciul social de asistență socială pe raza căruia a fost găsim copilul	11:1 12:1
Desemnarea uneia sau mai multor persoane pentru înregistrarea nașterii copilului	În termen de 24 de ore de la naștere	Autoritățile polițienești competente	9: 2
Întocmirea procesului verbal de constatare a părăsirii copilului	5 zile de la emiterea notificării către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului	11:2
Semnarea procesului verbal de constatare a părăsirii copilului	Proces verbal care atestă părăsirea copilului	(1) Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului; (2) poliție și (3) un reprezentant al maternității	11:2
Plasament de urgență	După semnarea unui proces verbal care atestă părăsirea copilului	Directorul DGASPC	11:2 65:1
Verificări complete privind identitatea mamei	În termen de 30 de zile de la sesizare	Poliție	11:3
Mama este identificată: -DGASPC asigură consiliere și sprijin mamei în vederea realizării demersurilor legate de întocmirea actului de naștere	Imediat	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului	11:4
Mama nu este identificată – dosarul copilului trimis la Serviciul Public de Asistență Socială		Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului	11:5
Dispoziția de stabilire a numelui și prenumele copilului	În termen de 5 zile de la primirea dosarului	Serviciul Public de Asistență Socială	11:6
Actul de înregistrare a nașterii copilului	În termen de 5 zile de la primirea dosarului	Serviciul Public de Asistență Socială	11:6

FIȘA 7.1 - STUDII DE CAZ

1. Cristina are 6 ani și merge la o grădiniță particulară. Mulți copii din grupă au contactat o formă severă de gripă. Conducerea grădiniței a decis trimiterea copiilor acasă, pentru o perioadă de o săptămână, pentru tratament sub supravegherea părinților și înlăturarea riscurilor de extindere a epidemiei. Părinții Cristinei nu iau în seamă indicațiile terapeutice ale medicului de familie și nu îi administrează copilului medicația recomandată, afirmând că “trebuie să se călească...”. Boala Cristinei se agravează, iar părinții ei nu o duc la medic.

2. Andrei are 11 ani. A promovat patru clase școlare, iar acum este în clasa a cincea, la școala din comuna x. Locuiește împreună cu părinții și cu cei trei frați ai săi. Părinții le cer celor patru copii să îi ajute la muncile gospodăriei (îngrijirea animalelor, munci agricole), cel puțin șase ore zilnic. Din acest motiv, de două luni Andrei nu a mai frecventat cursurile școlare. Dirigintele a discutat de câteva ori cu părinții copilului, cerându-le să găsească o soluție pentru ca Andrei să revină la cursuri. Răspunsul părinților a fost: „lasă-l domnule, că nu îi place cartea...și cu animalele ce fac, că toți ceilalți muncesc de dimineața până seara. Ce, el nu poate? Acum a crescut...eu am muncit de mic și uite că sunt om la casa mea...”

3. Părinții lui Matei lucrează cel puțin 10 ore pe zi la propria firmă de construcții. Matei are 5 ani și stă mai mult cu bunicii materni. Seara, în loc să adoarmă înainte de ora 21,00 cum se întâmplă cu majoritatea copiilor de vârsta lui, Matei se chinuiește să își aștepte părinții pentru a-i vedea și îmbrățișa. Din păcate, de cele mai multe ori, atunci când vine bucuros, zâmbind în întâmpinarea lor, părinții săi îl resping spunându-i „ce faci la ora asta, de ce ești treaz? Ți-am spus de atâtea ori că venim oboșiți și nu avem chef de schimonoseliile tale...În clipa asta, ia-ți jucăriile și du-te în pat cu bunica!”

4. Ana, 7 ani, este instituționalizată într-un Centru de Plasament de 1 an, de când mama sa a abandonat-o. A fost adusă în centru cu multiple echimoze pe corp, cu arsuri de țigară și porțiuni de păr smuls. În plus, avea un comportament atipic – nu dorea să se așeze, părea într-o permanentă stare de frică, cu reacții de apărare imprevizibile, nemotivate de reacțiile adulților sau copiilor din jurul ei. Este neîncrezătoare, cu aspect „împietrit”.

5. Daniela are 5 ani și este în grupa „pregătitoare” la grădiniță. De un an de când frecventează grădinița, Daniela este într-o continuă agitație, nu se poate concentra ca ceilalți copii în rezolvarea unei probleme sau sarcini, nu are răbdare și, de cele mai multe ori, este agresivă. Educatoarea o consideră răspunzătoare de problemele din grupa sa și de aceea, de multe ori, pentru a avea liniște în timpul orelor, o pedepsește pe Daniela nemaiăsând-o să se joace cu colegii de ei grupă, închizând-o singură în clasă sub amenințarea că o va muta la „grupa cealaltă, a copiilor handicapați”. Îi spune de multe ori că „acolo este locul ei pentru că este un copil handicapat, fără educație...”

6. Adrian, 8 ani, împreună cu cei 2 părinți locuiesc într-o garsonieră, dormind în același pat. Cei 2 părinți își lasă, de cele mai multe ori, copilul să adoarmă, verificând superficial acest lucru, după care întrețin raporturi sexuale. Adrian a asistat de multe ori la scenele sexuale dintre părinții săi, neînțelegând despre ce este vorba, având impresia că tatăl său îi face un rău mamei sale. În ultimul timp, Adrian nu poate dormi, are puternice dureri abdominale și este anxios.

FISA 7.1 - STUDII DE CAZ (continuare)

7. Mihaela, 16 ani, este instituționalizată într-un Centru de Plasament de la vârsta de 4 ani. De aproximativ 6 luni, Mihaela acuză dureri abdominale puternice, lipsa poftei de mâncare, are insomnii frecvente, este depresivă și manifestă un comportament seductiv față de toți băieții cu care relaționează. Înaintea acestei perioade, era destul de retrasă și analitică în relațiile cu băieții. Acum 2 zile a fost spitalizată datorită unei hemoragii genitale.

8. Marius are 15 ani și provine dintr-o familie foarte săracă din mediul rural. Venitul lunar al familiei este de aproximativ 300 lei. Sunt zile în care nu se poate duce la școala (unde are rezultate bune) pentru că nu are cu ce se îmbrăca și ce mânca. Părinții săi i-au spus acum o lună că dacă nu va găsi o soluție pentru a mai aduce bani în casă, nu „îl vor mai lăsa la școală”. De 3 săptămâni, Marius lucrează pe un șantier de construcții în orașul cel mai apropiat (30 km de satul său), timp de 6 ore pe zi, 5 zile pe săptămână. Sunt zile în care întârzie la școală, vine murdar, cu hainele de șantier pe el și adoarme cu capul pe bancă. Temele și le face noaptea.

9. Doru are 14 ani și locuiește cu părinții săi și cei 6 frați într-un apartament de 2 camere din cartierul Ferentari. Au venituri modeste. De 3 luni, Doru a intrat într-un grup „nou de prieteni”, „gașca de cartier cea mai la modă”, în care majoritatea amicilor săi sunt mai mari, au peste 18 ani și o situație financiară de invidiat. La început, amicii săi îi „făceau cinste în baruri, la film, în cluburile” pe care nici în visele sale nu credea că o să „le calce”. Cheltuiiau în week-end, mai ales, sume exorbitante pentru a se distra. De aproximativ 1 lună, amicii săi i-au spus „rețeta succesului pe care va trebuie să o aplici de acum înainte pentru a –și achita datoriile făcute și pentru a face bani”. Vineri și sâmbăta seara vindea pliculețe cu praf alb celor care veneau să îi ceară. Într-una din seri, amicii săi i-au spus „că i-a venit rândul pentru a primi botezul”. Și atunci a văzut ce înseamnă acel „praf alb”. A devenit dependent de el.

10. Alina are 16 ani și de 1 an este în Italia. Înainte locuia cu părinții săi, într-un sat îndepărtat, aveau venituri mici, obținute din „munca câmpului” și „nici un fel de viitor”. Sâmbăta se ducea cu prietenele ei la discoteca din sat. Într-una din seri a venit acolo Cornel, care avea în jur de 25 ani și plecase din sat acum 5 ani în Italia. I-a povestit despre prietenele ei din sat care au plecat cu el acum 2 ani și care acum au o situație materială de invidiat – casă, mașină de lux, haine scumpe. I-a arătat fotografii cu prietenele ei și cu „averile lor”. După aceea, Cornel i-a propus Alinei să o ajute să „iasă din sărăcia lucie în care trăiește”, să plece cu el în Italia să muncească pentru 2000 Euro pe lună într-un club. A plecat peste 2 zile de la formularea acestei propuneri, au traversat Dunărea noaptea, într-o ambarcațiune în care mai erau încă 9 fete ca ea, sub amenințarea grănicerilor, a fost violată de un necunoscut.

FIȘA 7.2 - STUDIU DE CAZ

Cristina este un copil comunicativ și vioi, în vârstă de 5 ani. A venit la Centrul de Consiliere împreună cu mama sa, în luna iulie 2001. La recomandarea medicilor Spitalului "xxxxxxx", mama s-a adresat serviciului nostru pentru a fi validată sau invalidată prezumția de abuz sexual a cărei victimă a fost ani de-a rândul Cristina.

Scurt istoric al cazului:

Din informațiile rezultate în urma anamnezei copilului și familiei a rezultat faptul că acesta provine dintr-o legătură/relație consensuală a mamei de dinainte de căsătorie. Tatăl biologic al copilului nu a recunoscut paternitatea. Mama Cristinei, 32 ani, s-a căsătorit în anul 1997 (când Cristina avea 2 ani) cu un bărbat cu 7 ani mai tânăr, fără un statut profesional definit și cu o situație economică modestă.

După aproximativ o lună de la data căsătoriei, Victor (persoana cu care s-a căsătorit mama Cristinei) a început demersurile pentru a o adopta pe Cristina. Motivația pentru această dorință a fost: "Cristina este un copil minunat. Eu vă iubesc pe amândouă și ea nu poate crește fără un tată trecut în certificatul de naștere. Ce-ar zice copiii de la școală dacă în dreptul numelui tatălui ar apărea o linie?"

Din declarațiile mamei, un alt motiv invocat de Victor pentru adopția copilului ar fi fost obținerea amânării stagiului militar.

Într-un timp relativ scurt (6 luni), Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului din sectorul în a cărui arie administrativ-teritorială avea domiciliul familia Cristinei, a încheiat procedura de evaluare a cazului și Victor a devenit tatăl adoptiv al copilului.

Tatăl adoptiv este născut într-o familie cu nivel de educație minim și manifestă un puternic atașament față de mama sa. Victor nu a lucrat niciodată în timpul căsătoriei, motivând că "stă acasă să aibă grijă de copil" iar soția sa era nevoită să lucreze și în timpul liber, care în mod normal trebuia alocat copilului, pentru a asigura veniturile familiei.

Atât mama copilului cât și ceilalți membri ai familiei materne (bunici materni și fratele mamei) au observat că Victor avea un comportament nepotrivit față de copil (era singurul membru al familiei care avea voie să-i facă baie copilului și să doarmă împreună cu acesta, să o dezbrace și să o îmbrace etc.)

Cu câteva zile înainte de prezentarea la Centrul de Consiliere, copilul a povestit unei prietene a mamei "cum se joacă cu tătucul", afirmând că acesta este "micul lor secret".

Mama a observat, de asemenea, că fetița adoarme greu, are un somn agitat, țipă în somn și se trezește de mai multe ori în cursul nopții.

FIȘA 7.2 - STUDIU DE CAZ (continuare)

În ultima perioadă, Cristina se concentrează foarte greu și lasă impresia unei lentori în gândire, atunci când se joacă cu mama ei și cu alți copii. De asemenea, mama a sesizat că C. își amintea cu dificultate de evenimente și lucruri simple din trecutul apropiat.

Atât acasă, cât mai ales în parc, Cristina era agitată, nu putea să se joace cu alți copii mai mult de câteva minute și obișnuia să abandoneze joaca foarte repede, pentru a se antrena în alte activități solitare.

Educatorea Cristinei s-a plâns mamei copilului despre agresivitatea Cristinei în relația cu ceilalți copii (îi fugărește, le vorbește urât, se enervează ușor și aruncă cu jucării în ei, etc.). Cristina a devenit, de asemenea, agresivă cu propriile obiecte (jucării, rucsac, etc.)

Copilul manifestă o identificare puternică cu agresorul (tatăl adoptiv), ceea ce în psihologia copilului funcționează ca mecanism de apărare. Reducerea afectelor față de persoana centrală de atașament (mama) este prezentă la Cristina tot mai frecvent.

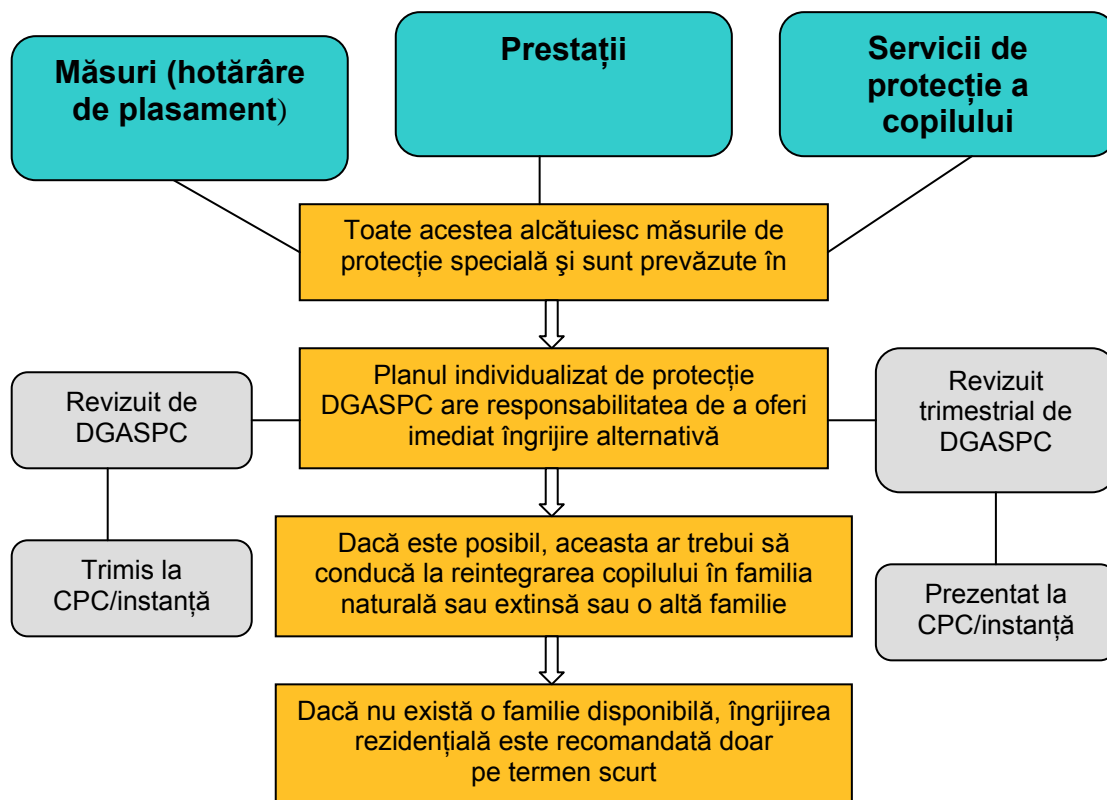
Alte observații din relatările mamei: manifestarea unei atitudini seducătoare, preocupări/atitudini sexuale (a atins zona genitală a unchiului său; obișnuiește să sărute persoanele de sex opus și manifestă gelozie față de mamă atunci când aceasta dormea în pat cu soțul său).

În urma rezultatelor evaluării pluridisciplinare a cazului (evaluarea psihologică a Cristinei, evaluarea socială și juridică a cazului și evaluarea psihiatrică a mamei realizată pentru a înlătura orice suspiciune de inducere a abuzului), cu sprijinul polițistului care a co-instrumentat cazul, tatăl adoptiv a fost arestat în luna august 2001. Ulterior, pe baza probelor oferite de cei 2 profesioniști care au instrumentat cazul, agresorului i-a fost prelungit mandatul de arestare cu 60 de zile. În prezent el se află în detenție la Penitenciarul xxxxxxxx. Din luna iulie 2001, Cristina urmează o cură psihoterapeutică de lungă durată care are ca obiectiv principal prelucrarea traumei și diminuarea consecințelor acesteia prin identificarea și investirea factorilor protectivi.

FIȘA 8.1 - MĂSURA DE PROTECȚIE SPECIALĂ A COPIILOR

Art. 50 – Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor și serviciilor destinate îngrijirii și dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora

Copii lipsiți de ocrotirea părinților

FIȘA 8.2 – STUDIU DE CAZ (TEMA PENTRU ACASĂ)

Tema pentru acasă

A. Studiu de caz *opțional*

Fișa 8.2

Familia X este alcătuită din tată și mamă (26 și 23 de ani) și trei copii, A, de 5 ani, B de 4 ani și C, de 2 ani și jumătate.

Tatăl este șomer, are uneori desfășoară munci ocazionale în construcții sau merge în străinătate în Spania pe perioade scurte. Este cunoscut de poliție pentru comportament violent în societate și mai recent în cadrul familiei.

Mama consumă frecvent băuturi alcoolice și nu se ocupă de creșterea și îngrijirea copiilor. Cel mai mare nu frecventează cu regularitate școala; cei mai mici sunt înscriși la un centru de zi însă nici aceștia nu frecventează cu regularitate centrul. Familia este cunoscută serviciului public de asistență socială.

Într-o zi, vecinii sună la poliție. Mama este beată și este bătută de tată. Când poliția ajunge la fața locului, trebuie să cheme ambulanța pentru a o transporta pe mamă la spital. Tatăl părăsește domiciliul.

Vecinii sunt dispuși să ia copiii peste noapte însă nu le pot oferi sprijin pe termen mai lung.

Discutați în grupuri:

1. Ce e de făcut și cine trebuie să facă acest lucru? Elaborați un plan de acțiune conform fișei 8.3
2. Care ar fi cel mai bun plasament pentru copii?

B. Vă rugăm să relatați 3 situații de bună practică privind cooperarea inter-instituțională în aplicarea legii 272/2004.

FIȘA 8.3 – FOAIE DE LUCRU

Ce	Când	Cine	Drepturile copilului	Rolul părinților	Articolul de lege
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					